

Vergaderjaar 2000–2001

27 020

Aanpak onderwijsachterstanden

27 190

Voor- en vroegschoolse educatie

Nr. 25

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR
EN WETENSCHAPPEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Zoetermeer, 12 maart 2001

In de brief van 29 januari jl. over het Landelijk Beleidskader GOA (27 020, nr. 20), is aangekondigd u te informeren over de hoofdlijnen van de voor- genomen GOA-bekostiging voor de periode 2002–2006. Met deze brief informeer ik u, mede namens de staatssecretaris van VWS, verder over de inzet van de 40 miljoen gulden voor voor- en vroeg- schoolse educatie (motie Melkert, 27 400 nr. 8, 21-9-2000).

GOA-bekostiging 2002–2006

Algemeen overzicht achterstandsmiddelen

Het totale budget voor het onderwijsachterstandenbeleid in het primair en voortgezet onderwijs bedraagt per 1 augustus 2002 ruim 1 miljard gulden. Hiervan ontvangen scholen rechtstreeks 650 miljoen, terwijl 374,2 miljoen als GOA-budget aan gemeenten ter beschikking wordt gesteld. Hiernaast zijn natuurlijk substantiële middelen ten behoeve van inburger- ringscursussen voor ouders beschikbaar.

In de hoofdlijnenbrief over het Landelijk Beleidskader GOA is aan u voor- gelegd welke doelen en prestaties met deze middelen in de periode 2002– 2006 bereikt moeten worden.

In aanvulling op deze brief wordt nu uitsluitend ingegaan op de bekos- tigingssystematiek.

Samenstelling GOA budget

Het GOA-budget per 1 augustus 2002, met een omvang van 374,2 miljoen gulden, is opgebouwd uit de huidige GOA-middelen (174,2 miljoen minus 35 miljoen asielzoekersmiddelen: 139,2 miljoen); VVE-middelen op de OCenW-begroting voor uitbreiding van VVE-programma's (175 miljoen) en OK-middelen (60 miljoen).

Voor de asielzoekers zal een aparte regeling worden getroffen.

Op 10 november 2000 is uw Kamer bericht dat de VVE-middelen

vanaf 1 augustus 2002 deel uitmaken van GOA. Eerder is in het Onderwijskansenplan aangegeven dat het OK-beleid onderdeel wordt van GOA. De OK-middelen horen per 1-8-2002 bij het GOA-budget.

De schoolgebonden middelen voor het primair onderwijs bevatten 550 miljoen gulden aan gewichtengelden. Het voortgezet onderwijs ontvangt 100 miljoen voor cumi-leerlingen-VO. De bedragen voor PO en VO maken weliswaar geen deel uit van het GOA-budget, maar worden via het LBK-GOA ingezet.

De toedeling van de GOA-middelen

a. verdeelcriterium voor toedeling naar gemeenten

Bij de invoering van GOA in 1998 is ervoor gekozen geen wijziging aan te brengen in de verdeling van middelen over gemeenten. Deze middelenverdeling was gebaseerd op teldatumgegevens uit 1991 en toekenning van projectengelden. Met de uitbereiding van het GOA-budget is vaststelling van een verdeelcriterium noodzakelijk. Daarmee kan tevens de toedeling van middelen meer in overeenstemming worden gebracht met de achterstandsproblematiek in de verschillende gemeenten.

Het voorstel is om de GOA-middelen te verdelen over gemeenten op basis van de indicator «schoolgewicht» uit artikel 15b van het Formatiebesluit WPO. Aan de hand van de som der schoolgewichten per gemeente worden de GOA-middelen over de gemeenten verdeeld.

De indicator «schoolgewicht» legt een directe koppeling tussen gemeentelijke toerusting en omvang van de onderwijsachterstandenproblematiek. Het is een bekende indicator omdat hiermee ook de schoolgebonden gewichtenmiddelen in het basisonderwijs worden bepaald. Het is tot dusverre een goede maat gebleken om het risico op educatieve achterstanden bij jeugdigen te bepalen.

Zoals u weet, heb ik aan de Onderwijsraad advies gevraagd over de «gewichten- en de cumi-regeling». Volgens planning wordt dit advies in het najaar van 2001 opgeleverd, waarna in overleg met het veld een beleidsstandpunt wordt ingenomen. Dit advies kan derhalve nu niet bij de GOA-bekostigingssystematiek voor 2002–2006 betrokken worden. Uiterlijk 1 augustus 2001 moet de nieuwe AMvB-GOA bekostiging zijn gepubliceerd in het Staatsblad, zodat gemeenten voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie.

b. drempelbedrag per gemeente

Per gemeente wordt uitgegaan van een drempel van f 30 000,-. Dit bedrag geldt ook in de VVE-regeling van 11 oktober 2000 als minimum-VVE-budget voor de implementatie van effectieve VVE-programma's in een gemeente.

c. gevolgen voor gemeenten

De combinatie van «verdeelcriterium, drempel en beschikbaar budget» leidt tot de aanzienlijke uitbreiding van het aantal GOA-gemeenten: van 220 naar 367, waaronder veel «plattelandsgemeenten». Daardoor wordt 93% van het totale aantal gewichtenleerlingen ook via GOA bereikt. De nieuwe systematiek heeft negatieve gevolgen in een aantal gemeenten. Het gaat om f 6 miljoen op het totaal volume van f 374,2 miljoen; dit betekent 2% herverdeel-effecten.

Voor de gemeenten die vanaf 1 augustus 2002 geen budget meer of minder budget ontvangen dan zij op dit moment aan GOA en/of

VVE-middelen krijgen, wordt een afbouwregeling ontwikkeld die loopt tot en met 2005.

Verdere procedure

Op basis van beschreven inzet zal over de systematiek en uitvoering nader worden overlegd met de VNG.

Zowel het LBK als de bekostigingssystematiek wordt bij AMvB geregeld. Voor de AMvB-LBK is wettelijk een voorhangprocedure bepaald; deze procedure geldt niet voor de AMvB-bekostiging. Beoogd wordt om – conform de wettelijke bepalingen – één jaar voor inwerkingtreding de AMvB's in het Staatsblad te publiceren.

Met de AMvB's GOA worden de kaders voor het onderwijsachterstanden-beleid op de korte termijn vastgesteld.

Het perspectief voor het achterstandenbeleid op de middellange termijn zal mede door de opbrengsten van de Onderwijsverkenning, het OR-advies over de gewichtenregeling, het Kabinetsstandpunt betreffende het SCP-rapport over knelpunten in het stedelijk jeugdbeleid en onderzoeksresultaten aan de orde zijn. Lopend onderzoek betreft o.m. een diepte-onderzoek GOA-beleid in een aantal gemeenten; de analyse PRIMA-cohort 1999 ten aanzien van doelgroepenpositie in het onderwijs, en onderzoek naar succesvolle scholen met veel gewichtenleerlingen.

Asielzoekersmiddelen

De asielzoekersmiddelen maken met ingang van 1 augustus 2002 niet langer deel uit van de GOA-bekostiging. In het debat met uw Kamer in september 2000 is reeds aangegeven dat de huidige bekostigingssystematiek met een vastgesteld budget voor vier jaar geen goed kader biedt om tegemoet te komen aan fluctuaties, zoals de groei van het aantal asielzoekers en veelvuldige verhuisbewegingen. Inhoudelijk blijft de opvang en het onderwijs voor asielzoekers wél aan GOA gekoppeld. Aan het bureau Andersson Elffers Felix is gevraagd in overleg met het ministerie van Justitie, het Centraal Orgaan Asielzoekers, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en betrokkenen uit het veld, een alternatief uit te werken voor de bekostiging van het onderwijs aan asielzoekers. De nieuwe systematiek van bekostigen zal, tegelijk met de nieuwe GOA-periode, op 1 augustus 2002 ingaan. De onderwijsmiddelen die binnen het huidige GOA-budget bestemd zijn voor het eerste opvangonderwijs (35 miljoen gulden) zullen hiervoor in ieder geval worden ingezet. De Kamer zal hier separaat nader over worden geïnformeerd.

Consultatiebureaus

Op 13 november 2000 is door de staatssecretaris van VWS uw Kamer bericht dat 35 miljoen gulden wordt ingezet voor de «vroegsignalering van risicogroepen jeugdgezondheidszorg» om met name de toeleiding te bevorderen van jonge kinderen met (taal)achterstanden naar VVE-voorzieningen. Dit budget wordt ingezet via een specifieke doeluitkering. Op basis van de evaluatie wordt te zijner tijd bezien of de middelen overgaan naar het gemeentefonds of anders worden ingezet.

40 miljoen gulden VVE (Rbg 2001)

In deze brief berichten wij u over de inzet van de extra 40 miljoen gulden voor VVE, vrijgemaakt bij de rijksbegroting 2001 (motie Melkert). Doel van de motie Melkert is de uitbreiding van VVE in Nederland. In onze brief van 10 november 2000 (Kamerstukken II 2000/01, 27 190, nr. 8) hebben wij u bericht over het VVE-budget in de periode 2000–2005. Volledigheidshalve stuur ik het financiële overzicht met deze brief mee.

De uitvoering van de motie wordt als volgt voorgesteld. Er wordt een regeling ontwikkeld voor de inzet van de extra 40 miljoen gulden aan VVE-middelen in 2001 en voor de extra middelen in de periode tot 1 augustus 2002, welke aansluit op de VVE-regeling van oktober 2000. Doel is de verdere implementatie en professionalisering van VVE in een groot aantal gemeenten. Het gaat er om middelen structureel voor de riscicogroep in te kunnen zetten. In aanmerking komen derhalve die gemeenten die deze extra middelen ook structureel als GOA-budget kunnen inzetten ná 1-8-2002. Het streven is de regeling medio mei a.s. te publiceren. Voor de verantwoording van de nieuwe middelen wordt aangesloten bij de afrekenings-systeematiek uit de VVE-regeling van oktober jl.

Met deze regeling wordt de implementatie van VVE conform de wens van uw Kamer al in 2001 sterk uitgebreid naar meer gemeenten: van 172 naar 326. Per 1/8/2002 kunnen uiteindelijk 367 gemeenten GOA-middelen mede inzetten voor de VVE-doelstelling. Het voorstel houdt in dat een groot aantal (huidige) VVE-gemeenten het VVE-aanbod kan uitbreiden. Daarnaast kunnen veel nieuwe gemeenten beginnen met de invoering en professionalisering van VVE of starten met de eerste voorbereidingen voor de implementatie van het GOA(VVE)-beleid zoals dat gaat gelden vanaf 1-8-2002. Met de VNG wordt nog overlegd over de bestuurlijke ondersteuning van de nieuwe VVE-gemeenten.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
K. Y. I. J. Adelmund

x mln		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Beschikbaar	begroting						
RBG2000*	OCenW	3	3	3	3	3	3
RBG2000	OCenW	5					
motie Melkert bij RBG2000	OCenW	20	20	20	20	20	20
1eSW2000	OCenW	40	40	40	40	40	40
Amendement Barth 1eSW2000	OCenW	10					
RBG2001	OCenW		40	40	40	40	40
RBG2001 (deel van 75 mln)	OCenW			35	35	35	35
TOTAAL		78	103	138	138	138	138
Motie Melkert alg. besch.2001	OCenW		40	40	40	40	40
TOTAAL RBG OCenW 2001		78	143	178	178	178	178
CRIEM (oudercampagne)	BZK/GSI		5	5	5	5	5
Consultatiebureau's	VWS		35	35	35	35	35
TOTAAL VVE RBG 2001		78	183	218	218	218	218
<i>Verplicht in 2000 tm 1/8/2002</i>	<i>OCenW</i>						
VVE-regeling sept. 2000		67,4	95,0	58,4			
Begeleiding gemeenten (VNG)		5,0	2,4				
scholing SBD-en (WPRO)		1,3	1,2	0,6			
mbo-opl. psz-leidsters via VWS		1,3					
inspectie-toezicht			1,0	1,0			
diverse projecten oa. makelaar VVE, region.							
onderbouwdagen		3,0	1,5				
TOTAAL		78,0	101,1	60,0	0	0	0

*) Bestedingenplan primair onderwijs (voorlichting, onderzoek, etc)